

การย้อมสีธรรมชาติและป้องกันเชื้อราในผลิตภัณฑ์จักสาน

รายละเอียดผลงาน

ผลิตภัณฑ์จักสาน เช่น กระเป๋า หมวก ชุตรองจาน เฟอร์นิเจอร์จักสาน เสื่อ เป็นต้น เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากวัสดุธรรมชาติจากพืช ได้แก่ ต้นกก ไม้ไผ่ ผักตบชวา และกระจูด ล้วนเป็นผลิตภัณฑ์หัตถศิลป์พื้นบ้านที่เกิดจากภูมิปัญญาพื้นถิ่นที่ถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน ได้ถูกยกระดับเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวและชุมชน สามารถส่งเป็นสินค้าส่งออกนารายได้เข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนมากไม่น้อย แต่ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์จักสานจะพบปัญหาอยู่ 2 เรื่อง คือ

1.) การใช้สีเคมีย้อมวัสดุธรรมชาติจากพืช เนื่องจากสีเคมีหรือสีสังเคราะห์มีราคาถูก วิธีการใช้งานมีสีสันสดและหลากหลาย สีสติดทน ทนแดดทนฝน ย้อมวัสดุธรรมชาติจากพืชติดได้ทุกชนิด ผลิตได้ทีละมากๆ แต่สีย้อมเคมีบางชนิดมีส่วนประกอบที่เป็นสารก่อมะเร็งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ผลิต และน้ำทิ้งที่ปนเปื้อนทำให้มีสารตกค้างในสิ่งแวดล้อม

2.) การเกิดเชื้อรากับผลิตภัณฑ์จักสานและวัสดุจากพืชเมื่ออยู่ในสภาพอากาศชื้น ทำให้เกิดความเสียหาย สูญเสียค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุน และทำให้ผลิตภัณฑ์ไม่เป็นที่นิยม

จากปัญหาทั้ง 2 เรื่องนี้ จึงมีผู้ประกอบการชุมชนต้องการพัฒนากระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์จักสานให้มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภคและตนเอง

สำนักเทคโนโลยีชุมชน กรมวิทยาศาสตร์บริการ (วศ.) สามารถนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปแก้ปัญหาระบบการผลิตผลิตภัณฑ์จักสานให้กับผู้ประกอบการชุมชน ด้วยการถ่ายทอดเทคโนโลยีการย้อมวัสดุธรรมชาติจากพืชด้วยสีธรรมชาติทดแทนการใช้สีเคมี แต่ยังมีสีสันสวยงามเด่นชัดใกล้เคียงกับสีเคมี และการป้องกันการเกิดเชื้อราในวัสดุธรรมชาติจากพืชซึ่งมีวิธีการผลิตที่ไม่ยุ่งยาก สามารถยับยั้งการเกิดเชื้อราอายุการใช้งานให้นานขึ้น สามารถนำวัสดุธรรมชาติจากพืชที่ได้ไปทำเป็นผลิตภัณฑ์จักสานต่างๆ เป็นการแก้ปัญหากระบวนการผลิตทำให้ลดของเสีย ลดต้นทุนการผลิต ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค ทำให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่นิยมของผู้บริโภคที่ชื่นชอบผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ เป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้น ส่งผลให้การประกอบอาชีพผลิตภัณฑ์จักสานทำได้อย่างยั่งยืน

กลุ่มเป้าหมาย ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์จักสานในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์และหนองคาย

พื้นที่ดำเนินงาน ที่ทำการกลุ่มทอเสื่อกกลายซิด ตำบลโนนศิลา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

และกลุ่มจักสานกระติบข้าวบ้านรัตนวาปี ตำบลรัตนวาปี อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย

ผู้รับผิดชอบผลงาน นายสุพะไชย์ จินดาวุฒิกุล นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ

การถ่ายทอดเทคโนโลยีการย้อมสีธรรมชาติและป้องกันเชื้อราในผลิตภัณฑ์จักสาน